

Rolnummer 568
Arrest nr. 10/94 van 27 januari 1994

A R R E S T

In zake : het beroep tot gedeeltelijke vernietiging van de wet van 9 maart 1993 ertoe strekkende de exploitatie van huwelijksbureaus te regelen en te controleren, ingesteld door de b.v.b.a. Duo Bruxelles en de n.v. Duo Belgium.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en L. De Grève, en de rechters K. Blanckaert, L.P. Suetens, H. Boel, L. François en J. Delruelle, bijgestaan door de griffier H. Van der Zwalmen, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van het beroep

Bij verzoekschrift van 9 juni 1993 dat bij op dezelfde dag ter post aangetekende brief aan het Hof is toegezonden en op 10 juni 1993 ter griffie is ontvangen, vorderen de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid « Duo Bruxelles, Centre d'orientation du couple », met maatschappelijke zetel te 1000 Brussel, Anspachlaan 59/6, ingeschreven in het handelsregister te Brussel onder het nummer 510.868, handelend door haar zaakvoerder, en de naamloze vennootschap Duo Belgium, met maatschappelijke zetel te 6000 Charleroi, boulevard Tirou 17, bus 12, ingeschreven in het handelsregister te Charleroi onder het nummer 166.831, handelend door haar raad van bestuur, vertegenwoordigd door haar gedelegeerd bestuurder, verzoeksters die woonplaats hebben gekozen ten kantore van Mr. A. de le Court, advocaat te 1060 Brussel, Gulden Vlieslaan 77, de vernietiging van de wet van 9 maart 1993 ertoe strekkende de exploitatie van huwelijksbureaus te regelen en te controleren, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 24 april 1993, en inzonderheid van de artikelen 1, 6, § 1, 5° en 6°, 7, §§ 1 en 2, en 8, §§ 1 en 2, van de voormelde wet.

II. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 10 juni 1993 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er ten deze geen reden was om de artikelen 71 en volgende van de voormelde bijzondere wet toe te passen.

Van het beroep is overeenkomstig artikel 76 van de voormelde bijzondere wet kennisgegeven bij op 25 juni 1993 ter post aangetekende brieven, die op 28 en 29 juni 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Het bij artikel 74 van de voormelde bijzondere wet voorgeschreven bericht is in het *Belgisch Staatsblad* van 3 juli 1993 bekendgemaakt.

De Ministerraad, vertegenwoordigd door de Eerste Minister, wiens kabinet gevestigd is te 1000 Brussel, Wetstraat 16, heeft bij op 30 juli 1993 ter post aangetekende brief een memorie ingediend.

Afschriften van die memorie zijn conform artikel 89 van de organieke wet overgezonden bij op 18 augustus 1993 ter post aangetekende brieven, die op 23 augustus 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

De verzoekende partijen hebben bij op 9 september 1993 ter post aangetekende brief een memorie van antwoord ingediend.

De Ministerraad, enerzijds, en de verzoekende partijen, anderzijds, hebben respectievelijk op 2 en 8 december 1993 een « aanvullende memorie » ingediend.

Bij beschikking van 25 november 1993 is rechter K. Blanckaert aangewezen om de zetel aan te vullen ter vervanging van rechter L. De Grève, die tot voorzitter van het Hof is verkozen.

Bij beschikking van 25 november 1993 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de datum van de terechtzitting vastgesteld op 16 december 1993.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen, die, evenals hun advocaten, van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gebracht bij op 25 november 1993 ter post aangetekende brieven, die op 29 november, 1 en 8 december 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Bij beschikking van 2 december 1993 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 9 juni 1994.

Op de terechtzitting van 16 december 1993 :

- zijn verschenen :
- . Mr. A. Vercruysse, *loco* Mr. A. de le Court, advocaten bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partijen;
- . Mr. D. Lagasse en Mr. B. Gribomont, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters J. Delruelle en H. Boel verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van de verzoeksters

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

A.1.1. De verzoeksters beroepen zich ter staving van hun belang om in rechte te treden op het feit dat de wet, die zowel de inhoud van de door de huwelijksbureaus geplaatste advertenties als de vorm en de inhoud van de overeenkomst wil regelen, aan die bureaus een termijn van vier maanden verleent om hun toestand te regulariseren. Zij worden derhalve door die regeling geraakt en zullen zowel op financieel als op organisatorisch vlak de gevolgen ervan ondergaan.

Te dien aanzien beogen zij meer bepaald artikel 6, § 1, 5° en 6°, artikel 7, § 1, artikel 7, § 2, en artikel 8, die op economisch vlak onvermijdelijk een weerslag zullen hebben op de huwelijksbureaus.

« De huwelijksbureaus leveren immers voornamelijk bij het sluiten van de overeenkomst met het nieuwe lid een financiële inspanning. Op dat ogenblik worden inzonderheid op publicitair vlak tal van inspanningen gedaan. Bovendien beschikken de bureaus over gegevens en een bestand, die een niet onaanzienlijke investering in tijd en geld vertegenwoordigen. »

De verzoeksters hebben hun standpunt doen gelden in een brief die zij aan Minister Wathelet hebben toegestuurd in de loop van de totstandkoming van de wet.

Bovendien bestaat het gevaar dat de bepalingen van de bestreden wet in conflict komen met die van de wet

van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet. De verzoeksters werden echter verplicht hun toestand in overeenstemming te brengen met de bepalingen van de laatstgenoemde wet. De n.v. Duo Belgium heeft overigens op 1 oktober 1992 haar vergunning verkregen. Te dien einde heeft zij stappen moeten ondernemen en kosten moeten maken ten belope van meer dan 1.000.000 frank. « De wet tot regeling van de huwelijksbureaus is klaarblijkelijk strijdig met de bepalingen van de wet van 12 juni 1991. » « De dubbelzinnigheid vloeit voort uit het feit dat de wet die de huwelijksbureaus regelt, een over de duur van de overeenkomst gespreide betaling oplegt. Wanneer de klant zijn lasten niet kan dragen, kan hij een krediet vragen. Wordt het krediet toegestaan, dan moet hij een voorschot van 15 % betalen. De nieuwe wet tot regeling van de huwelijksbureaus verbiedt echter voorschotten. »

De verzoeksters hebben derhalve een rechtstreeks belang om in rechte te treden omdat de nieuwe wet voor hen economische en financiële gevolgen heeft, terwijl zij voorheen reeds investeringen hebben gedaan om aan de wet op het consumentenkrediet te voldoen. Er bestaat een voldoende oorzakelijk verband tussen de bepalingen van de wet en het nadeel dat de huwelijksbureaus lijden.

A.1.2. Het beroep is ontvankelijk *ratione temporis*, aangezien het is ingesteld binnen de termijn van zes maanden, te rekenen vanaf de bekendmaking van de wet in het *Belgisch Staatsblad*, die op 24 april 1993 heeft plaatsgevonden.

Ten aanzien van het eerste middel

A.1.3. Het eerste middel is afgeleid « uit de schending van artikel 6 van de Grondwet, doordat artikel 1 van de wet van 9 maart 1993 ertoe strekkende de exploitatie van huwelijksbureaus te regelen en te controleren, een discriminatie in de zin van artikel 6 van de Grondwet in het leven roept ».

De wet discrimineert de verzoeksters omdat zij enkel betrekking heeft op de huwelijksbureaus, en niet op de bemiddeling per briefwisseling, noch op de ontmoetings- of vrijetijdsclubs, noch op bepaalde organisaties die tot doel hebben bepaalde personen uit het buitenland België te laten binnenkomen, noch op de agentschappen die verhuld zijn, bijvoorbeeld psychologen, schoonheidsspecialistes, masseuses, enz.

Die toestand is des te ernstiger, daar hij een financiële en economische weerslag heeft op de bureaus die zijn beoogd, en zelfs een weerslag op strafrechtelijk vlak als de wet niet wordt nageleefd. Daaruit vloeien een werkelijke oneerlijke mededinging en een werkelijke discriminatie in de zin van artikel 6bis van de Grondwet voort.

« De huwelijksbureaus kunnen immers enkel van de overige economische interveniënten worden onderscheiden op grond van het doel dat zij vooropstellen : de eerstgenoemde beogen een vaste relatie of een huwelijk, de laatstgenoemde eenmalige ontmoetingen (op grond waarvan overigens vraagtekens kunnen worden geplaatst bij de doeltreffendheid van de wet en de onderliggende moraal ervan). »

Het recht om op normale wijze een activiteit uit te oefenen en de regels van de vrije mededinging behoren tot de rechten en vrijheden die aan de Belgen zijn toegekend. Doordat echter artikel 1 van de bestreden wet het toepassingsgebied ervan beperkt, roept het een hinderpaal in het leven voor de vrijheid van handel en de vrije mededinging, aangezien veel interessantere prijzen zullen kunnen worden gehanteerd voor activiteiten die niet onder de wet vallen, terwijl de huwelijksbureaus, om aan de voorschriften van de wet te voldoen, verplicht zullen zijn hun prijzen te verhogen omdat hun infrastructuur en hun commerciële risico's veel groter worden.

Het doel van de wet, zoals het in de parlementaire voorbereiding is weergegeven, bestaat erin de alleenstaanden die met eenzaamheid te kampen hebben en zich derhalve tot huwelijksbureaus wenden, te beschermen.

Het doel bestaat er eveneens in bepaalde laakbare activiteiten en handelingen die op bedrog en zwendel neerkomen, te bestrijden en de particulieren tegen bepaalde misbruiken te beschermen.

« Dat is weliswaar een lovenswaardig doel, maar er wordt geen rekening gehouden met het feit dat vennootschappen die zich aan de regeling conformeren, klaarblijkelijk gediscrimineerd worden ten opzichte van vennootschappen die niet aan de regeling voldoen en straffeloos, zonder controle en zonder specifieke regeling, hun activiteiten kunnen voortzetten. »

De discriminatie kan niet worden aanvaard, want dat zou indruisen tegen een algemeen beginsel, namelijk dat van de vrijheid van handel en mededinging, dat zowel in de Belgische als in de internationale rechtsorde wordt erkend, gelet op de beginselen van de Europese Economische Gemeenschap.

Ten aanzien van het tweede middel

A.1.4. Het tweede middel is afgeleid « uit de schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet, doordat de artikelen 6, § 1, punten 5, 6, 7 en 8, (lees : de artikelen 6, § 1, 5° en 6°, 7 en 8) van de aangevochten wet een tegenstrijdigheid in het leven roepen tussen de toepassing van de wet van 9 maart 1993, enerzijds, en de toepassing van de bepalingen van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, anderzijds. Doordat die tegenstrijdigheid in het leven wordt geroepen, brengt de toepassing van de wet op de huwelijksbureaus een discriminatie teweeg tussen de kredietverleners bedoeld in de wet van 12 juni 1991 en de kredietverleners bedoeld in de wet tot invoering van het statuut van de huwelijksbureaus ».

De artikelen 6, § 1, 6°, 7 en 8 van de wet van 9 maart 1993 zijn tegenstrijdig met artikel 45, § 1, van de wet op het consumentenkrediet.

In geen enkele van die bepalingen sluit de wet van 9 maart 1993 de toepassing uit van de bepalingen van de wet op het consumentenkrediet. De Minister van Justitie en van Economische Zaken heeft geen bevredigend antwoord gegeven toen hij over die tegenstrijdigheid werd geïnterpelleerd.

Dat probleem was reeds besproken in het kader van de parlementaire voorbereiding van de wet op de huwelijksbureaus. Het werd letterlijk weggemoffeld toen de wet werd opgesteld.

Er bestaat een discriminatie tussen de ondernemingen die onder de werkingssfeer van de wet van 9 maart 1993 vallen en die welke onder de werkingssfeer van de wet van 12 juni 1991 vallen. De laatstgenoemde wet creëert een gunstiger toestand voor de kredietverlener, in zoverre hij bij de ondertekening van de overeenkomst een voorschot van 15 % kan ontvangen en hij de gespreide betalingen over een langere periode en op eenvoudiger wijze kan laten verrichten, zonder mogelijkheid, voor de lener, van vervroegde opzegging van de overeenkomst behoudens vervroegde terugbetaling van de financiering.

Die discriminatie roept een aantasting van de vrije uitoefening van economische en commerciële activiteiten in het leven.

Standpunt van de Ministerraad

Ten aanzien van het door de wetgever nagestreefde doel

A.2.1. Blijkens de parlementaire voorbereiding heeft de wetgever « drie essentiële doelstellingen (nagestreefd) : de sector van de huwelijksbureaus belichten met als hoofddoel een betere doorzichtigheid van de sector, de consument beschermen tegen bepaalde oneerlijke of zelfs frauduleuze methodes, en strijden tegen bepaalde praktijken die indruisen tegen de menselijke waardigheid ».

De wetgever heeft niet willen overgaan tot een controle van de kwaliteit van de verleende diensten, maar enkel tot een controle op economisch vlak en tot een bescherming van de consument die zich tot huwelijksbureaus wendt.

Te dien einde heeft hij aan die bureaus verschillende verplichtingen opgelegd en voorzien in straffen of zelfs in sluitingen van ondernemingen en in verbodsmaatregelen.

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

A.2.2. De Ministerraad oordeelt dat hij geen opmerkingen kan maken over een eventuele niet-ontvankelijkheid van het beroep. « Ondanks haar verzoek aan de griffie van het Hof, heeft de verwerende partij de bijlagen bij het beroep, met name de statuten van beide verzoeksters en de eventuele beslissingen van hun bevoegde organen om in rechte te treden, niet kunnen raadplegen. »

Ten aanzien van het eerste middel

A.2.3. De bestreden wet beoogt niet alleen de huwelijksbureaus die zich in het openbaar als dusdanig voordoen, maar elke onderneming waarvan de activiteit erin bestaat tegen vergoeding ontmoetingen tussen personen te regelen die rechtstreeks of onrechtstreeks tot een huwelijk of een vaste relatie moeten leiden. « Als bureaus die die in de wet bedoelde activiteiten uitoefenen de wet trachten te ontduiken, is dat een probleem van toepassing van de wet, en geen probleem van overeenstemming van de wettekst met de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet. »

Het loutere feit dat de vrijheid van handel in een sector, ten deze de huwelijksbemiddeling, met bepaalde maatregelen wordt beperkt doordat bepaalde verplichtingen worden opgelegd, volstaat niet om die maatregelen als op onverantwoorde wijze discriminerend te beschouwen.

Ten deze wordt de noodzaak van de tussenkomst verantwoord door de door de wetgever nagestreefde doelstelling; de genomen maatregelen vertonen immers een verband met die doelstelling en de verzoeksters tonen niet aan in welk opzicht de opgelegde beperkingen klaarblijkelijk onevenredig zouden zijn.

De andere ondernemingen die de verzoeksters vermelden (clubs voor gelegenhedenontmoetingen) houden er andere activiteiten op na en de twee soorten activiteiten kunnen niet worden beschouwd als behorende tot één enkele categorie.

Blijkens de parlementaire voorbereiding doen zich bijzondere problemen voor in de sector van de huwelijksbemiddeling : de specifieke maatregelen die zijn genomen vormen een antwoord op die problemen. « Er bestaat derhalve wel degelijk een objectieve en redelijke verantwoording voor de bijzondere behandeling waarin de wetgever voor de activiteit van de huwelijksbemiddeling voorziet. »

Het is overigens onjuist te beweren dat de wetgever activiteiten zou bevorderen die in strijd zijn met de moraal, door de wet niet tot de ontmoetingsclubs uit te breiden. Precies de moeilijkheden bij het definiëren van de ontmoetingsclubs en de bureaus voor relatiebemiddeling hebben de wetgever ertoe gebracht hen niet in het toepassingsgebied van de wet op te nemen wegens de juridische problemen die daaruit zouden voortvloeien.

De verzoeksters zouden zelf toegeven dat de ontmoetingsclubs een verscheidenheid aan toestanden dekken.

« Bovendien hebben die ontmoetingsclubs een andere doelstelling dan de huwelijksbureaus, zelfs al kan niet

worden geloofend dat talrijke huwelijken of vaste relaties voortkomen uit ontmoetingen die in die clubs op hun diverse wijzen hebben plaatsgevonden, en uit het geheel van de sociale betrekkingen in het algemeen. »

Ten aanzien van het tweede middel

A.2.4. Het beroep bevat in werkelijkheid geen enkel middel tot vernietiging van artikel 6, § 1, 5°, en het middel dient onmiddellijk in die mate te worden verworpen.

Het middel is niet-ontvankelijk bij gebreke van belang omdat de verzoeksters niet aantonen dat « nagenoeg alle ontmoetingsclubs aan kredietverlening doen (in het algemeen als kredietmakelaars) om de door hen aangeboden diensten te laten vergoeden », noch dat de gekritiseerde bepalingen voor hen reële financiële moeilijkheden zullen teweegbrengen.

Zeër subsidiair : het middel is niet gegrond, om dezelfde reden als die welke naar aanleiding van het onderzoek van het eerste middel is gepreciseerd : de verzoeksters klagen een discriminatie aan tussen de huwelijksbureaus en de ontmoetingsclubs; de personen of vennootschappen die krediet verlenen in het kader van de uitoefening van de ene of de andere van die activiteiten bevinden zich echter in situaties die geenszins met elkaar kunnen worden vergeleken.

Volkomen subsidiair dient ervan te worden uitgegaan dat wanneer een specifieke wet in een welbepaalde sector van de economische activiteit bepalingen oplegt die onverenigbaar zijn met die van een algemene wet, het beginsel « *lex specialia generalibus derogat* » dient te worden toegepast. Zo wijkt artikel 7 van de wet van 9 maart 1993 ten deze af van artikel 45, § 1, van de wet van 12 juni 1991. « Dit wekt geenszins verwondering, aangezien de wetgever duidelijk de bedoeling had de huwelijksbureaus voortaan van het toepassingsgebied van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet uit te sluiten, behalve indien bovenop het verplichte stelsel van de gespreide betaling betalingsfaciliteiten zouden worden verleend. »

Er kan geen discriminatie bestaan, aangezien de gespreide betaling geen vorm van krediet is, maar een spreading van de betalingen naargelang van de uitvoering van de dienstverlening, zodat beide situaties niet met elkaar kunnen worden vergeleken.

De bedoeling van de in de wet van 12 juni 1991 vervatte verplichting tot betaling van een voorschot van 15 % bestaat er niet in de ondernemingen een dienst te bewijzen, maar wel de consument te beschermen door hem te behoeden voor impulsieve aankopen.

De wetgever heeft de van het gemeen recht afwijkende bepalingen van de bestreden wet in ieder geval verantwoord op grond van de overweging dat de in de sector van de huwelijksbemiddeling verleende diensten in een aantal gevallen niet in verhouding staan tot de beloften en de prijs die ervoor is betaald en dat de klant vaak in een zwakke positie staat ten overstaan van het huwelijksbureau.

De overeenkomsten voor huwelijksbemiddeling hebben vóór de aanneming van de wet aanleiding gegeven tot een abnormaal hoog percentage situaties waarin sprake was van misbruiken en waarvan sommige tot strafvervolgging hebben geleid.

Om die redenen heeft de wetgever de aangevochten maatregelen genomen.

Ten aanzien van de verplichte bezinningstermijn van zeven werkdagen in de loop waarvan de klant van de overeenkomst kan afzien en gedurende welke noch een voorschot, noch enige betaling mag worden geëist of aanvaard, heeft de wetgever willen afwijken van de toepasselijke beginselen om de klanten van de bureaus te beschermen, die personen zijn wier kritische zin verzwakt kan zijn doordat zij zich in een toestand van affectieve ontredde bevinden, die door sommige verkopers wordt uitgebuit. « Het leek de wetgever gerechtvaardigd dat de klant zich binnen een relatief korte termijn, zodra hij in staat is de situatie objectiever in te schatten, kan terugtrekken. »

De wetgever heeft ook rekening gehouden met het feit dat het huwelijksbureau de meeste kosten aangaat bij het begin van de toepassing van de overeenkomst, aangezien de wet voorziet in een mogelijkheid tot opzegging van de overeenkomst bij het verstrijken van elk kwartaal, tegen betaling van een maximale schadevergoeding, die niet verwaarloosbaar is.

De Ministerraad neemt uittreksels over uit de parlementaire voorbereiding en oordeelt ook dat de spreiding van de betalingen de wetgever noodzakelijk kon lijken voor de bescherming van de consument, die zich in een weinig comfortabele situatie zou bevinden indien hij de lopende overeenkomst zou kunnen opzeggen terwijl hij de prijs integraal zou hebben betaald of een schuldbewijs als waarborg zou hebben overhandigd.

De prijs zou in bepaalde gevallen misschien lichtjes worden verhoogd ten gevolge van de bestreden wet, maar die eventuele prijsverhoging beantwoordt aan de betere bescherming van de consument.

Door het geheel van de bijzondere omstandigheden waarin de huwelijksbemiddeling plaatsvindt, was een specifieke bescherming van de consument vereist, aangezien de bestaande wetgeving ontoereikend was gebleken om die bescherming te bieden.

De maatregelen die bij artikel 6, § 1, 6°, en bij de artikelen 7 en 8 van de aangevochten wet aan de huwelijksbureaus worden opgelegd, zijn verantwoord en evenredig ten aanzien van die doelstelling en vormen geen met de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet strijdige discriminatie.

Antwoord van de verzoeksters

Ten aanzien van het nagestreefde doel

A.3.1. De door de wetgever nagestreefde doelstelling zal niet worden verwezenlijkt vanwege het beperkte toepassingsgebied van de aangevochten wet, aangezien de bemiddeling per briefwisseling en de ontmoetingsclubs niet door de wet zijn beoogd. De aangevoerde redenen zijn niet overtuigend omdat de meeste ontmoetingsclubs en commerciële vrijetijdsclubs een parallelle en erg winstgevende activiteit van « individuele ontmoetingen » verzekeren of verbergen.

Uit die analyses en uit die kritiek ten aanzien van het beperkte toepassingsgebied van de wet vloeit voort dat het nagestreefde doel slechts denkbeeldig is en dat de consument in werkelijkheid door de bepalingen van de bestreden wet helemaal niet zal worden beschermd.

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

A.3.2. Ten aanzien van het belang om in rechte te treden oordelen de verzoeksters dat zij alle documenten als bijlage hebben neergelegd die bij de organieke wet op het Arbitragehof zijn voorgeschreven.

Ten aanzien van het eerste middel

A.3.3. Het verwijt dat aan de wet wordt gemaakt, heeft geenszins betrekking op de toepassing of ontduiking van de wet, maar wel op de discriminatie die in het leven wordt geroepen door de beperkte toepassing ervan, zoals zij is beoogd in artikel 1.

Ten aanzien van de aantasting van de vrijheid van handel en nijverheid steunen de verzoeksters op het arrest nr. 10/93 van het Hof van 11 februari 1993 en oordelen zij dat ten deze een discriminerende aantasting te hunnen aanzien bestaat omdat de consument blijkens de analyse van het beperkte toepassingsgebied van de wet niet volledig zal worden beschermd, hetgeen volgens de parlementaire voorbereiding nochtans het doel was dat door de wet werd nagestreefd, en dat derhalve inbreuk wordt gemaakt op de vrijheid van handel en nijverheid, op volkomen onevenredige wijze ten aanzien van het nagestreefte doel.

De verzoeksters vragen het Hof rekening te houden met de infrastructuur van de verzoekende partijen, die zich steeds aan de geldende wettelijke bepalingen hebben geconformeerd, terwijl de andere soorten vennootschappen die soortgelijke doelstellingen nastreven en die niet door de wet zijn beoogd, zich in een veel gunstiger toestand bevinden.

« Blijkens de memorie van de tegenpartij was de wetgever wel degelijk op de hoogte van het feit dat andere soorten agentschappen met soortgelijke activiteiten bestonden, die evenwel ongemoeid werden gelaten wegens de moeilijkheid, aldus de tegenpartij, van de vaststelling van hun juridisch statuut.

Hieruit blijkt genoegzaam dat de aantasting van de vrijheid niet op objectieve wijze kan worden verantwoord en dat zij volkomen onevenredig is, te meer daar het door de wetgever nagestreefte doel uiteindelijk niet zal worden bereikt. »

Het volstaat de huis-aan-huisbladen erop na te slaan om zich ervan te vergewissen dat de ontmoetings- of vrijetijdsclubs in dezelfde rubrieken adverteren als de huwelijksbureaus en dat zij zich ook tot de alleenstaanden richten.

Ten aanzien van het tweede middel

A.3.4. Ten aanzien van het middel tot vernietiging van artikel 6, § 1, 5°, merken de verzoeksters op dat zij « een middel tot vernietiging » aanvoeren « dat is afgeleid uit de schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet en dat dat middel derhalve niet dient te worden verworpen maar gegrond dient te worden verklaard ».

Ten aanzien van het belang bij het middel oordelen de verzoeksters dat zij hun toestand hebben uiteengezet rekening houdend met de wet op het consumentenkrediet, met name in een brief van 8 februari 1993 aan Minister Wathelet, die in de bijlagen bij het verzoekschrift is vervat en waarin zij alle maatregelen hebben uitgelegd die zij hebben moeten nemen om zich aan die wet te conformeren.

Zij oordelen tevens dat de reclame doet uitschijnen dat de agentschappen die activiteiten van ontmoetingsclubs erop nahouden, eveneens gebruik maken van het consumentenkrediet en dat het Hof, wat dat punt betreft, toepassing kan maken van de maatregelen die zijn vastgesteld bij artikel 91 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 (overlegging van stukken en gegevens, vaststellingen, expertises).

De verzoeksters concluderen dat zij doen blijken van een voldoende belang om het middel te ontwikkelen, aangezien zij hebben geïnvesteerd om hun toestand in overeenstemming te brengen met de wet op het consumentenkrediet en aangezien voor hen schadelijke gevolgen voortvloeien uit de toepassing van de bestreden wet, die een discriminatie in het leven roept.

Ten aanzien van het onderzoek van het middel ten gronde « betwisten de verzoeksters de hiërarchie van de rechtsbronnen niet.

De tegenstrijdigheid tussen die twee verordeningsbepalingen en het feit dat de specifieke wet voorrang heeft op de algemene wet roepen evenwel klaarblijkelijk de discriminatie tussen de diverse ondernemingen voor kredietverlening in het leven, zonder dat voor die discriminatie een objectieve verantwoording bestaat. »

- B -

Ten aanzien van de bestreden bepalingen

B.1. De wet van 9 maart 1993 ertoe strekkende de exploitatie van huwelijksbureaus te regelen en te controleren voorziet, na een definitie van de huwelijksbemiddeling (hoofdstuk I), in maatregelen van controle en toezicht (hoofdstuk II), regels betreffende het aanbod tot en de overeenkomsten van huwelijksbemiddeling (hoofdstuk III), bepalingen betreffende de opsporing en vaststelling van misdrijven (hoofdstuk IV) en strafbepalingen (hoofdstuk V).

Artikel 1 bepaalt :

« In de zin van deze wet wordt onder huwelijksbemiddeling verstaan elke activiteit waarbij tegen vergoeding ontmoetingen tussen personen worden geregeld die rechtstreeks of onrechtstreeks tot een huwelijk of tot een vaste relatie moeten leiden. »

Artikel 6, § 1, 5° en 6°, bepaalt :

« Op straffe van nietigheid moeten in de schriftelijke overeenkomst tussen het huwelijksbureau en de klant de volgende gegevens zijn opgenomen :

(...)

5° de kostprijs en de eventuele betalingsmodaliteiten;

6° het opzeggingsbeding, in vetjes in een los van de tekst staand kader op de voorzijde van de eerste bladzijde van de overeenkomst, luidend als volgt ' De klant heeft gedurende zeven werkdagen te rekenen van de dag volgend op die van de ondertekening van de overeenkomst, het recht om deze op te zeggen, kosteloos en zonder schadevergoeding, mits hij het huwelijksbureau daarvan bij ter post aangetekende brief in kennis stelt ' ».

Artikel 7 bepaalt :

« § 1. De overeenkomst van huwelijksbemiddeling is pas voltrokken na het verstrijken van een bedenktijd van zeven werkdagen te rekenen van de dag die volgt op het sluiten van de overeenkomst.

Tijdens die bedenktijd heeft de klant het recht het huwelijksbureau mee te delen dat hij van de overeenkomst afziet, volgens de modaliteiten bepaald in artikel 6, § 1, 6°.

Van de klant mag generlei voorschot noch betaling worden geëist of aanvaard vóór het verstrijken van de bedenktijd.

§ 2. De overeenkomst van huwelijksbemiddeling wordt aangegaan voor een bepaalde tijd, die niet meer dan een jaar mag bedragen.

De overeenkomst kan niet stilzwijgend worden verlengd.

Bij het verstrijken van ieder kwartaal kan iedere partij de overeenkomst voortijdig beëindigen bij een ter post aangetekende brief, die ten minste vijftien dagen vooraf moet worden verstuurd, zonder dat zij andere dan de in het volgende lid bepaalde vergoedingen hoeft te betalen.

De eerste overeenkomst kan bepalen dat de klant die de overeenkomst voortijdig beëindigt, verplicht is aan het bureau een vergoeding te storten die niet hoger kan liggen dan respectievelijk dertig percent, twintig percent of tien percent van de totale prijs naargelang de verbreking geschiedt na het verstrijken van het eerste, het tweede of het derde kwartaal. »

Artikel 8 bepaalt :

« § 1. De betaling van de prijs moet worden gespreid over de totale duur van de overeenkomst, in maandelijke of driemaandelijke betalingen van een gelijk bedrag.

§ 2. Niemand mag, in het kader van deze overeenkomst of van de financiering ervan, door de klant, door de borg of door enig persoon die een persoonlijke zekerheid stelt, een wisselbrief of een orderbriefje doen ondertekenen als waarborg voor de betaling van de aangegane verbintenissen.

Evenzo mag niemand een cheque aanvaarden als waarborg voor de betaling van het door de klant verschuldigde bedrag. »

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

B.2. In een «aanvullende memorie » die de Ministerraad op de openbare terechtzitting heeft toegelicht, oordeelt hij dat het beroep niet-ontvankelijk is geworden omdat de eerste verzoekster geen activiteit uitoefent en de tweede verzoekster haar maatschappelijk doel heeft uitgebreid tot de activiteiten van een ontmoetingsclub, zodat zij allebei hun belang hebben verloren.

Als antwoord op die argumenten heeft Duo Belgium Credit, voorheen Duo Belgium, verklaard zich ten aanzien van de ontvankelijkheid van haar beroep naar de wijsheid van het Hof te richten, omdat zij, gelet op de bestreden wet, haar activiteiten heeft verlegd naar het domein van een ontmoetingsclub. Duo Bruxelles daarentegen, een vennootschap die als huwelijksbureau is erkend,

heeft de ontvankelijkheid van haar beroep verdedigd, hoewel zij verplicht was haar activiteiten van huwelijksbemiddeling aanzienlijk te verminderen in afwachting van het arrest van het Hof in de onderhavige zaak.

B.3. Blijkens de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad* van 14 augustus 1993 heeft de naamloze vennootschap Duo Belgium met name haar maatschappelijk doel uitgebreid tot de activiteiten van een ontmoetingsclub en haar naam gewijzigd in « Duo Belgium Credit ».

Die wijzigingen hebben niet tot gevolg dat aan de vennootschap iedere mogelijkheid wordt ontnomen activiteiten van huwelijksbemiddeling erop na te houden, aangezien het maatschappelijk doel niet is gewijzigd maar wel is uitgebreid. Dat neemt echter niet weg dat de partij op de terechtzitting heeft gepreciseerd dat zij haar activiteiten naar het domein van een ontmoetingsclub had verlegd. Zij heeft derhalve haar belang verloren om tegen de bestreden wet op te komen.

B.4. De statuten van de b.v.b.a. Duo Bruxelles zijn niet gewijzigd. Die vennootschap erkent dat zij haar activiteiten van huwelijksbemiddeling aanzienlijk heeft verminderd wegens de moeilijkheden die de inwerkingtreding van de bestreden wet teweegbrengt. Hieruit volgt niet dat zij daarom haar belang om tegen die wet op te komen, zou hebben verloren. Haar beroep is derhalve ontvankelijk.

Ten aanzien van de omvang van het beroep

B.5.1. In het dispositief van hun verzoekschrift vorderen de verzoekende partijen de vernietiging van « de bepalingen van de wet van 9 maart 1993, wet ertoe strekkende de exploitatie van huwelijksbureaus te regelen en te controleren, en met name van de artikelen 1 van de wet, 6, paragraaf 1°, 5 en 6, 7, paragr. 1° en 2°, 8, paragr. 1° en 2°, wegens schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet ».

B.5.2. Een beroep tot vernietiging is alleen ontvankelijk ten aanzien van de bepalingen waartegen in het verzoekschrift middelen zijn aangevoerd.

Blijkens de uiteenzetting van de middelen in het verzoekschrift is het onderwerp van het beroep beperkt tot artikel 1, artikel 6, § 1, 6°, artikel 7 en artikel 8, § 1. Derhalve beperkt het Hof het

onderzoek van de zaak tot die bepalingen.

Ten aanzien van het eerste middel

B.6.1. In hun eerste middel voeren de verzoeksters de schending van artikel 6 van de Grondwet aan omdat artikel 1 van de wet van 9 maart 1993 het toepassingsgebied van die wet zou beperken tot de huwelijksbureaus en geen betrekking zou hebben op de bemiddeling per briefwisseling, noch op de ontmoetings- of vrijetijdsclubs, noch op bepaalde organisaties die tot doel hebben sommige uit het buitenland afkomstige personen België te laten binnenkomen, noch op de verhulde agentschappen.

B.6.2. Het onderwerp van de wet is beperkt tot de reglementering van en de controle op de activiteiten van de huwelijksbureaus. Artikel 1 omschrijft de term « huwelijksbemiddeling », in de zin van de wet, als volgt, : « elke activiteit waarbij tegen vergoeding ontmoetingen tussen personen worden geregeld die rechtstreeks of onrechtstreeks tot een huwelijk of een vaste relatie moeten leiden ».

Blijkens de parlementaire voorbereiding bestond het door de wetgever nagestreefde doel erin met een specifieke wetgeving te reageren tegen de misbruiken die zich in het domein van de huwelijksbemiddeling hadden voorgedaan omdat die misbruiken konden indruisen tegen de menselijke waardigheid en het noodzakelijk leek één van de partijen bij de overeenkomst te beschermen, namelijk de klant die « vaak in een zeer zwakke positie staat ten overstaan van het huwelijksbureau » (*Gedr. St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 81/6, p. 9). « Hierbij wordt afgeweken van de beginselen die van toepassing zijn inzake handelspraktijken, wat gerechtvaardigd wordt door het niet te verwaarlozen risico dat een contract wordt gesloten door een psychologisch zwakke persoon die aldus vatbaar is voor een ondoordachte handelwijze onder de invloed van een overredende handelaar. » (*Gedr. St.*, Senaat, 1991-1992, nr. 466/2, p. 3).

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt eveneens dat artikel 1 weliswaar alle huwelijksbureaus beoogt, ongeacht de rechtsvorm of handelsvorm ervan, maar dat « het opnemen in het toepassingsveld van de wet van ontmoetingsclubs en relatiebureaus (...) tot heel wat juridische problemen en discussie aanleiding (zou) geven, omdat die zeer moeilijk te definiëren zijn »

(*Gedr. St.*, Senaat, 1991-1992, nr. 466/2, p. 10 en 11).

B.6.3. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Dezelfde regels verzetten er zich overigens tegen dat categorieën van personen, die zich ten aanzien van de aangevochten maatregel in wezenlijk verschillende situaties bevinden, op identieke wijze worden behandeld, zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.6.4. De wetgever vermocht op legitieme wijze te oordelen dat specifieke maatregelen dienden te worden genomen om de activiteiten van de huwelijksbureaus te regelen en te controleren. Aangezien hij een dergelijke doelstelling nastreefde, vermocht hij redelijkerwijze te oordelen dat enkel de ondernemingen dienden te worden beoogd waardoor ontmoetingen tussen personen worden geregeld die rechtstreeks of onrechtstreeks tot een huwelijk of een vaste relatie moeten leiden. Het zal de overheden die met de toepassing van de wet zijn belast en de rechters die de opdracht hebben die overheden te controleren, toekomen te oordelen of de door de verzoeksters beoogde clubs, organisaties of verholde agentschappen die gelijklopende activiteiten zouden organiseren, al dan niet onder de werkingssfeer van de wet vallen.

Nu aangenomen kan worden dat een door een wetgever getroffen maatregel van die aard is dat daardoor een misbruik kan worden voorkomen, kan de enkele omstandigheid dat analoge misbruiken tot dusver nog niet zijn beoogd, de maatregel zijn verantwoording niet ontnemen.

Vermits het verschil in behandeling tussen de huwelijksbureaus in ruime zin en de overige ondernemingen objectief en redelijkerwijze verantwoord kan lijken ten aanzien van de nagestreefde doelstelling, staat het niet aan het Hof in de plaats van de wetgever te oordelen of naast de bestreden wet niet in een reglementering moet worden voorzien die betrekking zou hebben op de ontmoetingsclubs en bureaus voor relatiebemiddeling waarvan het doel er niet in bestaat een

huwelijk of een vaste relatie te verwezenlijken.

B.6.5. Het eerste middel is niet gegrond.

Ten aanzien van het tweede middel

B.7.1. De verzoeksters leiden een tweede middel af uit de schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet wegens de tegenstrijdigheid die zou bestaan tussen de artikelen 6, § 1, 6°, 7 en 8 van de bestreden wet en de toepassing van de bepalingen van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet en wegens de discriminatie die te dien aanzien zou bestaan tussen de kredietverleners die zijn beoogd door de ene wet en die welke zijn beoogd door de andere wet.

B.7.2. Artikel 45, § 1, van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, dat betrekking heeft op de verkoop op afbetaling, bepaalt :

« De verkoper moet ten laatste bij de ondertekening van het contract een voorschot ontvangen dat niet minder mag bedragen dan 15 pct. van de aankoopprijs bij contante betaling. »

De artikelen 6, § 1, 6°, en 7, § 1, van de bestreden wet, die de klant de mogelijkheid bieden om van de overeenkomst voor huwelijksbemiddeling af te zien gedurende zeven werkdagen te rekenen vanaf de dag die volgt op het sluiten van de overeenkomst, en die verbieden dat een voorschot of welke betaling ook wordt geëist of aanvaard vóór het einde van die termijn, zijn tegenstrijdig met artikel 45, § 1, van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet. Op die tegenstrijdigheid is gewezen tijdens de parlementaire voorbereiding.

« Twee moeilijkheden dienen door de Commissie te worden bestudeerd :

- uit een analyse van de handelsadministratie blijkt dat uit het ontwerp zou kunnen worden afgeleid dat de wetsbepalingen over het verbruikerskrediet van toepassing zouden zijn op alle huwelijkscontracten wegens het gespreide betalingssysteem bepaald in het ontwerp; dat lag zeker niet in de bedoeling van de opstellers van de tekst : het gespreide betalingssysteem, opgelegd door het ontwerp, heeft tot doel de mogelijkheid tot opzegging in de loop van het contract niet *de facto* oninteressant te maken voor de consument;

- bovendien is de gespreide betaling geen vorm van lening, maar een spreiding van de betalingen in functie van de uitoefening van de prestaties; (...)

De eerste moeilijkheid kan worden verholpen door de toepassing van de wet op het verbruikerskrediet expliciet uit te sluiten door middel van nauwkeurige verklaringen in de parlementaire voorbereiding.

Dat betekent natuurlijk niet dat de wet op het verbruikerskrediet niet van toepassing zou zijn wanneer naast het verplicht gespreide betalingssysteem ook gemakkelijke betalingsvoorwaarden worden toegekend. » (*Gedr. St.*, Senaat 1991-1992, nr. 466/2, pp. 4-5).

Hieruit vloeit voort dat enkel de bestreden wet toepasselijk is op de overeenkomsten voor huwelijksbemiddeling.

B.7.3. Voorts dient te worden onderzocht of de wetgever, door bepalingen vast te stellen die specifiek zijn voor de overeenkomsten voor huwelijksbemiddeling, de huwelijksbureaus zou hebben gediscrimineerd ten aanzien van de ondernemingen die onder de werkingssfeer van de wet van 12 juni 1991 vallen.

De twee categorieën van ondernemingen die aldus worden beoogd zijn onvoldoende vergelijkbaar.

Immers, de ondernemingen die door de wet van 12 juni 1991 worden beoogd, zijn ondernemingen die krediet verlenen, terwijl naar luid van artikel 1 van de wet van 9 maart 1993 de huwelijksbureaus tegen vergoeding ontmoetingen tussen personen regelen die rechtstreeks of onrechtstreeks tot een huwelijk of tot een vaste relatie moeten leiden. Het stelsel van gespreide betaling waarin de wet van 9 maart 1993 voorziet, is niet opgevat als een systeem van kredietverlening, maar als een systeem van vergoeding in verhouding tot de dienstverlening en derhalve als een spreiding van de betalingen naargelang van de uitvoering van de prestaties. De wetgever heeft dat systeem noodzakelijk geacht wegens de bijzondere aard van de overeenkomst en de noodzaak de klant te beschermen door te vermijden dat hij moet betalen bij het afsluiten van de overeenkomst, namelijk op een tijdstip waarop hij nog niet kan oordelen welke tegenprestatie hij in ruil zal ontvangen, en door de mogelijkheden die hem bij artikel 7, § 2, worden geboden om de overeenkomst voortijdig te beëindigen, financieel haalbaar te maken. De wetgever heeft overigens rekening gehouden met het feit dat de onderneming de belangrijkste prestaties levert tijdens de eerste fase van de uitvoering van de overeenkomst, en hij heeft het bedrag van de schadevergoeding die, in geval van opzegging, van de klant kan worden geïst, voor zover de overeenkomst daarin voorziet (artikel 7, § 2), aan die werkelijkheid aangepast. De artikelen 6 en 6bis van de Grondwet

zijn derhalve niet geschonden.

B.7.4. Het tweede middel is niet gegrond.

Om die redenen,

het Hof,

verwerpt het beroep.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 27 januari 1994.

De griffier,

De voorzitter,

H. Van der Zwalmen

M. Melchior